

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет географічний
Кафедра готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ЕКСКУРСОЗНАВСТВО І МУЗЕЄЗНАВСТВО

підготовки	Бакалавра
спеціальності	ІЗ Туризм та рекреація
освітньо-професійної програми	Туризм

Силабус освітнього компонента «ЕКСКУРСОЗНАВСТВО І МУЗЕЄЗНАВСТВО»
підготовки бакалавра галузі знань J Транспорт та послуги спеціальності J3 Туризм та рекреація
за освітньо-професійною програмою Туризм

Розробник: Лисюк Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ільїн Л. В.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри готельно-ресторанної
справи, туризму і рекреації**

протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

Ільїн Л. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань: J Транспорт та послуги Спеціальність: J3 Туризм та рекреація Освітня програма: Туризм, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативний
120 год. 4 кредити		Рік навчання – 1
		Семестр – 1
ІНДЗ: є		Лекції – 18 год.
		Практичні – 24 год.
		Самостійна робота – 70 год.
	Консультації – 8 год.	
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Викладач	Лисюк Тетяна Василівна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації
Телефон	+38 0679592264
e-mail	tetiana.0602@gmail.com
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi

III. Опис освітнього компонента

Анотація ОК

Освітній компонент «Екскурсознавство і музеєзнавство» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок у сфері екскурсійної та музейної діяльності як складових туристично-рекреаційної галузі.

У межах курсу розглядаються закономірності розвитку екскурсійної справи та музеєзнавства, основи організації та проведення екскурсій, типологія екскурсій і музеїв, принципи формування музейних експозицій та використання культурної спадщини в туристичній діяльності. Освітній компонент орієнтований на застосування отриманих знань у практичній діяльності та є базовим для подальшого вивчення професійно орієнтованих ОК освітньо-професійної програми «Туризм».

2. Паралельно вивчаються такі ОК: «Самодіяльний туризм», «Екологічний туризм», «Країнознавство», «Основи туризмознавства».

Постреквізити: вивчення освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» сприятиме підвищенню ефективності засвоєння таких ОК: Організація туристичних подорожей», «Сільський зелений туризм», «Туропереїтинг», «Інклюзивний туризм», «Рекреаційно-туристичний комплекс Західного регіону України», «Організація рекреаційних послуг», успішному проходженню практик, виконання курсових та кваліфікаційних робіт, а також розвитку підприємницьких навичок у відповідних сегментах екскурсійної та музейної діяльності.

Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» є формування у здобувачів освіти науково-професійних знань з екскурсознавства і музеєзнавства, теорії й методики підготовки екскурсій, техніки їх проведення, організації екскурсійної справи в умовах ринкової економіки, підготовка кваліфікованих спеціалістів у сфері туристичної індустрії.

- Основними *завданнями* освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» є:
- аналіз історичних передумов становлення та сучасного стану екскурсійної і музейної діяльності в Україні та світі;
  - формування науково обґрунтованих уявлень про класифікацію, функції та суспільно-культурне значення екскурсій і музеїв у туристично-рекреаційній діяльності;
  - набуття базових навичок комплексного аналізу екскурсійних і музейних об'єктів як складових туристичного потенціалу території;
  - засвоєння теоретичних і практичних засад проектування, організації та проведення екскурсій;
  - розвиток умінь застосовувати здобуті знання у практичній діяльності з розроблення екскурсійних продуктів та їх реалізації в умовах туристичного ринку;
  - формування професійного мислення, комунікативних і організаційних компетентностей, необхідних для роботи з різними категоріями споживачів туристичних послуг;
  - виховання поваги до історико-культурної спадщини та усвідомлення її ролі у сталому розвитку туризму і збереженні національної ідентичності.

4. Компетентності.

Вивчення освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» забезпечує формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 05. Прагнення до збереження навколишнього середовища;

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 08. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ФК 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

ФК 20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

ФК 21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;

ФК 24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;

ФК 26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

Програмні результати навчання (РН).

РН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;

РН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;

РН 6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів;

РН 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;

PH 9. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки;

PH 12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг;

PH 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

Soft skills.

У процесі вивчення освітнього компонента «Екскурсознавство і музеєзнавство» у здобувачів вищої освіти формуються такі soft skills:

- комунікативні навички та вміння ефективної міжособистісної взаємодії з різними категоріями споживачів туристичних послуг;
- навички публічних виступів, презентації інформації та ведення екскурсійної розповіді;
- критичне та аналітичне мислення, здатність аналізувати культурно-історичні об'єкти і туристичні ресурси;
- креативність і здатність до розроблення оригінальних екскурсійних маршрутів;
- емоційний інтелект, емпатія та вміння працювати з аудиторією з урахуванням її вікових, соціальних і культурних особливостей;
- навички командної роботи та міждисциплінарної взаємодії;
- організаторські здібності та навички тайм-менеджменту під час підготовки й проведення екскурсій;
- здатність до адаптації та прийняття рішень у змінних умовах професійної діяльності;
- відповідальність, дотримання професійної етики та принципів соціальної відповідальності;
- толерантність і повага до культурного різноманіття та історико-культурної спадщини.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю/бали
Змістовий модуль 1 Основи екскурсійної теорії						
Тема 1. Сутність та основні поняття екскурсійної діяльності	9	2	2	4	1	ДС, ДБ, Т / 4
Тема 2. Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах	8	2	2	4	-	РМГ, ІРС, Т/ 4
Тема 3. Історичні аспекти становлення й розвитку екскурсійної діяльності в Україні та світі	7		2	4	1	ДС, ДБ, Т / 4
Тема 4. Сталий розвиток у системі регіональної екскурсійної діяльності	8	2	2	4	-	ДС, І НДЗ, РЗ/К, ТР / 6
Модульна контрольна робота №1						10

Разом за модулем 1	32	6	8	16	2	28
Змістовий модуль 2						
Організаційно-технологічні вимоги щодо проектування та проведення екскурсії						
Тема 1. Організаційно-технологічні вимоги щодо створення екскурсійного інноваційного продукту з урахуванням принципів сталого розвитку	8	2	2	4		ДБ, ІРС, РМГ/ 4
Тема 2. Поняття якості екскурсії. Професійна майстерність екскурсовода	6		2	4		ДС, РМГ, ТР/4
Тема 3. Екскурсійна методика	7	2		4	1	ДС, ТР, Р /4
Тема 4. Особливості проведення екскурсій для різноманітних груп населення	7		2	4	1	ДС, ТР, ІНДЗ, Т/4
Тема 5. Особливості організації та проведення оглядових і тематичних екскурсій	8	2	2	4	-	ДС, ДБ, ІРС, РМГ/ 4
Тема 6. Організаційно-технологічні аспекти екскурсійного обслуговування. Дотримання вимог техніки безпеки екскурсантів під час екскурсій	5			4	1	ТР, ДС, РМГ, Т/2
Модульна контрольна робота №2						10
Разом за модулем 2	41	6	8	24	3	32
Змістовий модуль 3						
Основні напрями музейної справи. Екскурсійна діяльність у музеях						
Тема 1. Музейні установи в системі освіти, культури і туризму.	4			4	-	ДС, Р, Т/ 4
Тема 2. Класифікація музеїв	9	2	2	4	1	ДС, ІРС, Т/2
Тема 3. Основні напрями роботи музеїв. Ринкові засади музейного менеджменту	5			4	1	ДС, РЗ/К, РМГ/ 4
Тема 4. Особливості проведення музейних екскурсій	4			4		ДС, РМГ, ІНДЗ /2
Тема 5. Інноваційні інформаційні технології у музейній діяльності	9	2	2	4	1	ДС, ТР, Р, Т/4
Тема 6. Пріоритетні напрями та завдання розбудови національної музейної мережі. Географічно-туристична пам'яткознавча характеристика визначних музеїв України	6		2	4		ДС, РМГ, ІНДЗ /4

Тема 7. Музеї Волині. Формування сучасної маркетингово-інформаційної стратегії для популяризації екскурсійної і музейної діяльності	10	2	2	6		ДС, ТР, РМГ, РЗ/К / 2
Модульна контрольна робота №3						10
Разом за модулем 3	47	6	8	30	3	32
ІНДЗ						ІНДЗ /8
Всього годин / Балів	120	18	24	70	8	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Завдання для організації самостійної навчальної діяльності здобувачів освіти із ОК «Екскурсознавство і музеєзнавство» поділені на:

- репродуктивні;
- дослідницькі;
- моделювання ситуацій.

Вимоги до завдань та їх змісту, які виносяться для самостійної роботи здобувачів освіти:

- професійна орієнтація, наскрізний зв’язок між завданнями з теми освітнього компонента;
- диференційованість – завдання різних рівнів складності засвоєння знань та самостійності мислення здобувачів освіти.

Репродуктивні завдання передбачають повторення, закріплення та використовуються для організації самостійної навчальної діяльності здобувачів освіти.

Дослідницькі завдання передбачають узагальнення, дослідження, вміння робити висновки, становити експерименти, працювати з науковими джерелами.

Моделювання ситуацій вимагають активних дій здобувачів освіти в умовах професійної діяльності та нестандартного вирішення запропонованих завдань. При цьому під час вивчення ОК «Екскурсознавство і музеєзнавство» використовуємо такі завдання, які вимагають від здобувачів освіти конкретних дій у ситуаціях близьких до реальних, що відбуваються під час ведення екскурсій. Такі завдання формують у здобувачів освіти професійний обов’язок і відповідальність, дають можливість їм краще оволодіти професійними знаннями, вміннями та навичками екскурсійної та музейної діяльності, формують активне професійне мислення, розвивають потребу у професійному самовдосконаленні, забезпечують високу працездатність.

Самостійність, активізація розумової діяльності, зусилля, що проявляються при цьому, сприяють позитивному ставленню до навчання, формують у здобувачів освіти необхідні професійні якості. Саме такі форми, методи, засоби педагогічного впливу забезпечують зацікавленість здобувачів освіти у самостійній навчальній діяльності.

Результати самостійної роботи здобувачів вищої освіти оцінюються:

- під час виконання практичних занять;
- у процесі проведення інтерактивних форм навчання (лекцій-дискусій, проблемних лекцій, лекцій-конференцій, бінарних та мотиваційно-стимулюючих занять), спрямованих на формування пізнавальної активності та професійного мислення;
- під час усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролю відповідно до встановленої системи оцінювання.

Питання самостійного характеру під час вивчення ОК «Екскурсознавство і музеєзнавство» зумовлені необхідністю забезпечення оптимальних умов для інтелектуального розвитку здобувачів шляхом включення їх в активну розумову діяльність. Питання та завдання для самостійного опрацювання вміщено у таблицях 1-3.

Таблиця 1

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ОСНОВИ ЕКСКУРСІЙНОЇ ТЕОРІЇ (16 БАЛІВ)**

Тема	Питання та завдання для самостійного опрацювання	Форма виконання	Бали
Тема 1. Сутність та основні поняття екскурсійної діяльності	Опрацювати базові поняття екскурсійної діяльності. Сформувати глосарій ключових термінів	Термінологічний словник з елементами наукового коментування	4
Тема 2. Організація надання екскурсійних послуг	Проаналізувати організаційну структуру туристсько-екскурсійного підприємства та функції підрозділів	Аналітичний огляд організаційної моделі підприємства	4
Тема 3. Історичні аспекти розвитку екскурсійної діяльності	Охарактеризувати етапи розвитку екскурсійної діяльності в Україні та світі	Порівняльно-історичний аналіз (структурований конспект)	4
Тема 4. Принципи сталого розвитку та їх вплив на формування екскурсійної діяльності регіону	Дослідити специфіку екскурсійної діяльності та реалізації принципів сталого розвитку обраного регіону України	Аналітично-узагальнююче есе з регіональним фокусом	4
Разом за модулем 1			16

Таблиця 2

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ ЩОДО ПРОЕКТУВАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЇ (24 БАЛИ)**

Тема	Питання та завдання для самостійного опрацювання	Форма виконання	Бали
Тема 1. Організаційно-технологічні вимоги щодо створення екскурсійного інноваційного продукту з урахуванням принципів сталого розвитку	Визначити та обґрунтувати етапи створення інноваційного екскурсійного продукту з урахуванням принципів сталого розвитку	Структурно-логічна схема з аналітичним поясненням	4
Тема 2. Якість екскурсії. Майстерність екскурсовода	Розкрити критерії якості екскурсії та професійні компетентності екскурсовода	Систематизована аналітична таблиця з висновками	4
Тема 3. Екскурсійна методика	Проаналізувати методичні прийоми проведення екскурсії	Аналітико-методичний огляд з прикладами застосування	4
Тема 4. Екскурсії для різних груп населення	Розробити рекомендації щодо адаптації екскурсії для цільової аудиторії	Методичні рекомендації з урахуванням цільової специфіки	4

Тема 5. Оглядові і тематичні екскурсії	Здійснити порівняльний аналіз оглядових і тематичних екскурсій	Порівняльно-аналітична матриця	4
Тема 6. Безпека екскурсій	Визначити ризики та заходи безпеки під час екскурсій	Аналітичний перелік ризиків з обґрунтуванням превентивних заходів	4
Разом за модулем 2			24

Таблиця 3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3
ОСНОВНІ НАПРЯМИ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ. ЕКСКУРСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У МУЗЕЯХ
(30 БАЛІВ)

Тема	Питання та завдання для самостійного опрацювання	Форма виконання	Бали
Тема 1. Музеї в системі освіти і туризму	Розкрити роль музеїв у формуванні туристичного продукту	Аналітичний конспект з елементами узагальнення	4
Тема 2. Класифікація музеїв	Проаналізувати сучасні підходи до класифікації музеїв	Системно-структурна схема з пояснювальною запискою	4
Тема 3. Музейний менеджмент	Охарактеризувати напрями діяльності музеїв в умовах ринкової економіки	Аналітично-узагальнювальна довідка	4
Тема 4. Музейні екскурсії	Визначити особливості підготовки та проведення музейних екскурсій	Методичний опис із прикладами практичної реалізації	4
Тема 5. Інноваційні технології в музеях	Дослідити використання цифрових технологій у музейній діяльності	Мультимедійна презентація з аналітичними висновками	4
Тема 6. Національна музейна мережа	Охарактеризувати пріоритети розвитку музейної справи в Україні	Аналітично-проблемне есе	5
Тема 7. Музеї Волині	Розробити маркетингово-інформаційну стратегію популяризації музею	Міні-проект з елементами стратегічного планування	5
Разом за модулем 3			30
Разом за модулями			70

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

ТЕМА: РОЗРОБКА ІННОВАЦІЙНОГО ЕКСКУРСІЙНОГО ПРОДУКТУ ТЕРИТОРІЄЮ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Мета ІНДЗ: формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь і навичок з проєктування, обґрунтування та презентації інноваційного екскурсійного продукту з урахуванням туристичного потенціалу території, сучасних вимог ринку туристичних послуг, принципів сталого розвитку та збереження історико-культурної і природної спадщини.

Завдання індивідуального науково-дослідного завдання

У межах виконання ІНДЗ здобувачам освіти необхідно:

1. Дотримуючись основних етапів розробки інноваційного екскурсійного продукту, розробити тематичну або оглядову екскурсію (на вибір) територією України з урахуванням її історико-культурного та природного потенціалу, а також принципів сталого розвитку екскурсійної діяльності.

2. Оформити індивідуальний текст екскурсії, який повинен містити:

- назву та тип екскурсії;

- мету і завдання екскурсії;
  - характеристику цільової аудиторії;
  - маршрут екскурсії;
  - опис і наукову характеристику основних екскурсійних об'єктів;
  - методичні прийоми проведення екскурсії;
  - організаційні та часові параметри;
  - елементи дотримання принципів сталого розвитку (раціональне використання ресурсів, збереження культурної спадщини, екологічна відповідальність, соціальна орієнтація).
- 3. Сформувати портфель екскурсовода, що включає:**
- картографічні матеріали (схему екскурсійного маршруту);
  - ілюстративні матеріали (фото, архівні та інформаційні джерела);
  - додаткові довідкові матеріали, що відображають туристичну, культурну та природну цінність;
  - об'єктів маршруту в контексті сталого розвитку.
- 4. Підготувати мультимедійну презентацію** розробленої екскурсії для її публічного представлення та захисту, з акцентом на інноваційність екскурсійного продукту та його відповідність засадам сталого розвитку туризму.

Критерії оцінювання ІНДЗ (максимальна кількість балів – 8)

Оцінювання ІНДЗ здійснюється за такими критеріями (табл. 4).

Таблиця 4

Критерії оцінювання ІНДЗ

№	Критерій оцінювання	Кількість балів	Зміст оцінювання
1	Обґрунтованість вибору теми та відповідність екскурсії вимогам інноваційного і сталого туристичного продукту	1 бал	Актуальність теми, чітке формулювання мети, цільової аудиторії, урахування принципів сталого розвитку
2	Логічність і повнота структури екскурсійного маршруту	1 бал	Послідовність маршруту, доцільність добору об'єктів, оптимальність транспортної та пішохідної складової
3	Якість індивідуального тексту екскурсії	1 бал	Науковість, грамотність, зв'язність викладу, використання фахової термінології
4	Рівень аналізу та інтерпретації екскурсійних об'єктів	1 бал	Глибина змісту, достовірність інформації, урахування історико-культурного та природного контексту
5	Оформлення та наповнення портфеля екскурсовода	1 бал	Повнота, якість ілюстративних, картографічних і методичних матеріалів
6	Використання сучасних підходів і креативність розробки	1 бал	Інноваційність, оригінальність ідеї, відповідність сучасним тенденціям і засадам сталого туризму
7	Якість мультимедійної презентації	1 бал	Візуальна привабливість, логічна структура, відповідність змісту екскурсії
8	Захист ІНДЗ та аргументація авторських рішень	1 бал	Уміння презентувати роботу, аргументовано відповідати на запитання, обґрунтовувати власні пропозиції

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Політика щодо відвідування занять. Відвідування занять є одним із основних компонентів оцінювання, адже дає змогу отримати максимальний бал за усі види робіт. Здобувач освіти, який пропустив практичне заняття, самостійно вивчає матеріал (при виникненні питань може звертатися за консультацією згідно розкладу консультацій викладача), виконує завдання і здає його викладачу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням деканату.

Політика щодо академічної доброчесності. Вимоги до академічної доброчесності визначаються «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки», що розміщується на сайті університету за посиланням: <https://surl.li/ujlriq>.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Терміни підсумкового контролю (екзамен), ліквідації академічної заборгованості визначено розкладом заліково-екзаменаційної сесії.

Перескладання (дострокове складання) ОК відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (<http://surl.li/sddxa>).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на онлайн платформах Prometheus (<https://prometheus.org.ua>) та ін., на тематику, яка відповідає темам ОК, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Рейтинг здобувача освіти з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (<https://surl.li/hrpvco>).

Підсумковий контроль – екзамен, який проводиться в усній формі і за складання якого здобувач освіти може отримати максимум 30 балів.

Загальна оцінка підраховується як сума поточного й модульного контролю, або поточного і підсумкового контролю. Оцінка за освоєння ОК виставляється згідно шкали оцінювання.

1. Основні поняття екскурсознавства та їх наукове трактування.
2. Принципи сталого розвитку в екскурсійній діяльності: сутність, складові та механізми реалізації.
3. Мета, завдання та функції екскурсійної діяльності.
4. Екскурсія як форма культурно-пізнавальної діяльності.
5. Місце екскурсійної діяльності в системі індустрії туризму та гостинності.
6. Класифікація екскурсій за змістом, формою та способом проведення.
7. Основні ознаки та структурні елементи екскурсії.
8. Екскурсійний продукт: поняття, складові, споживчі властивості.
9. Організація екскурсійного обслуговування на туристсько-екскурсійних підприємствах.
10. Роль екскурсійних послуг у формуванні туристичного продукту.
11. Суб'єкти екскурсійної діяльності та їх функції.
12. Екскурсовод як ключова фігура екскурсійного процесу.
13. Взаємодія екскурсійної діяльності з іншими видами туристичних послуг.
14. Історичні передумови виникнення екскурсійної діяльності.
15. Основні етапи розвитку екскурсійної справи у світі.
16. Становлення екскурсійної діяльності в Україні.
17. Вплив соціально-економічних чинників на розвиток екскурсійної справи.
18. Роль екскурсій у формуванні культурної ідентичності.
19. Сучасні тенденції розвитку екскурсійної діяльності.
20. Інновації в екскурсійній діяльності як відповідь на запити ринку.
21. Регіональні особливості екскурсійної діяльності в Україні.
22. Вплив природно-географічних умов на формування екскурсійних маршрутів.
23. Культурно-історичний потенціал регіону як основа екскурсійної діяльності.
24. Сталий розвиток у системі регіональної екскурсійної діяльності.
25. Значення локальної спадщини в екскурсійному обслуговуванні.
26. Формування регіональних екскурсійних програм.
27. Екскурсійна діяльність у системі сталого розвитку туризму.
28. Соціальна функція екскурсійної діяльності.
29. Освітній потенціал екскурсій.
30. Значення екскурсознавства для професійної підготовки фахівців сфери послуг.
31. Організаційно-технологічні вимоги до створення екскурсійного продукту.
32. Етапи проектування екскурсії.
33. Інноваційний екскурсійний продукт: сутність та особливості.
34. Якість екскурсії: поняття та критерії оцінювання.
35. Чинники, що впливають на якість екскурсійного обслуговування.
36. Професійна майстерність екскурсовода та її складові.
37. Комунікативні навички екскурсовода.
38. Етичні та професійні стандарти діяльності екскурсовода.
39. Підготовка екскурсовода до проведення екскурсії.
40. Самоосвіта та професійний розвиток екскурсовода.
41. Поняття екскурсійної методики.
42. Основні методичні прийоми екскурсійного показу.
43. Методи екскурсійної розповіді.
44. Поєднання показу та розповіді в екскурсії.
45. Використання наочних і допоміжних матеріалів під час екскурсії.
46. Особливості проведення екскурсій для дітей і молоді.
47. Організація екскурсій для осіб похилого віку.
48. Особливості екскурсій для іноземних туристів.
49. Адаптація екскурсій для осіб з особливими потребами.
50. Психологічні аспекти роботи з екскурсійними групами.
51. Оглядові екскурсії: сутність та особливості організації.
52. Тематичні екскурсії та їх характеристика.

53. Порівняльна характеристика оглядових і тематичних екскурсій.
54. Організаційно-технологічні аспекти екскурсійного обслуговування.
55. Логістика екскурсійного маршруту.
56. Часові параметри екскурсії та їх оптимізація.
57. Управління екскурсійною групою.
58. Забезпечення безпеки екскурсантів.
59. Дотримання вимог техніки безпеки під час екскурсій.
60. Відповідальність організаторів екскурсійної діяльності.
61. Музей як соціокультурний інститут.
62. Музейні установи в системі освіти, культури і туризму.
63. Роль музеїв у розвитку культурного туризму.
64. Класифікація музеїв за профілем і формою власності.
65. Основні типи музеїв в Україні та світі.
66. Функції музею в сучасному суспільстві.
67. Основні напрями музейної діяльності.
68. Фондова, експозиційна та освітня робота музеїв.
69. Музейний менеджмент: сутність і завдання.
70. Ринкові засади діяльності сучасних музеїв.
71. Музейна екскурсія як форма культурно-освітньої діяльності.
72. Особливості організації та проведення музейних екскурсій.
73. Методика проведення музейної екскурсії.
74. Взаємодія екскурсовода з музейною експозицією.
75. Роль експозиційного простору в музейній екскурсії.
76. Інтерактивні форми музейної роботи з відвідувачами.
77. Інноваційні інформаційні технології в музейній діяльності.
78. Використання цифрових технологій у музеях.
79. Віртуальні музеї та онлайн-екскурсії.
80. Музейна педагогіка та її значення.
81. Пріоритетні напрями розвитку музейної справи в Україні.
82. Завдання розбудови національної музейної мережі.
83. Державна політика у сфері музейної діяльності.
84. Музеї як туристичні атракції.
85. Географічно-туристична характеристика провідних музеїв України.
86. Значення музеїв у формуванні туристичної привабливості регіонів.
87. Музеї Волині: особливості та туристичний потенціал.
88. Екскурсійна діяльність у музеях Волинської області.
89. Маркетинг музейних та екскурсійних послуг.
90. Формування маркетингово-інформаційної стратегії музею.
91. Популяризація музейної та екскурсійної діяльності.
92. Брендинг музеїв і культурних об'єктів.
93. Співпраця музеїв з туристичними та готельно-ресторанними підприємствами.
94. Інтеграція музейних екскурсій у туристичні маршрути.
95. Оцінка ефективності музейної та екскурсійної діяльності.
96. Соціально-культурний вплив музеїв на громади.
97. Інноваційні підходи до розвитку музейної справи.
98. Перспективи розвитку екскурснознавства і музеєзнавства.
99. Значення вибіркового освітнього компонента для формування індивідуальної освітньої траєкторії.
100. Роль екскурсійної та музейної діяльності у професійній підготовці фахівців сфери гостинності.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Аксьонова Н. В. Організація екскурсійної діяльності: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 240 с.
2. Богатирьова. Г.А. Екскурсологія : метод. рек. до вивч. дисц. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2021. 54 с.
3. Лисюк Т. В. Інноваційні технології в туризмі : навчальний посібник. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2025. 323 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/27634>.
4. Повалій Т. Л. Організаційно-екскурсійна діяльність : конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2022. – 173 с.
5. Слатвінська Л. А. Організація екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Умань : Візаві, 2022. – 205 с.
6. Торяник В. М., Хрідочкін А. В., Джинджоян В.В. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора, В.О. Негодченка. Дніпро : ДГУ, 2022. 370 с.
7. Чернишова Т.М. Організація екскурсійної діяльності: навчальний посібник. Житомир: Поліський національний університет, 2022.160с.
8. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Білецький Ю.В. Перспективи розвитку екскурсійної діяльності у зв'язку із посиленням інтеграційних процесів на українсько-польському прикордонні. *Економіка та суспільство*. 2022. №41. URL: <http://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-1>.
9. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Білецький Ю.В. Віртуальні екскурсії – інноваційний напрям у туристичній діяльності Волині. *Економіка та суспільство*. 2023. №53. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-44>.
10. Лисюк Т.В., Мірошніков Д.Г. Скансени України – інноваційний напрям музейного туризму. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк. 2023. №1 (2). С. 86-95. DOI: <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2023.1>.
11. Лисюк Т.В., Ройко Л.Л., Терещук О.С. Історичні музеї як інституції пам'яті в інноваційно-цифровій екскурсійній діяльності України. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк, 2024. № 3 (3). С.134–143. DOI : <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2024.3.14>.
12. Лисюк Т.В., Семенюк О.Ю. Сталий розвиток у сфері туризму і рекреації: інноваційні технології та екологічні підходи. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5824> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-28>.
13. Лисюк Т.В., Костів Б.Т. Інноваційні підходи до цифровізації екскурсійної діяльності в умовах трансформації туристичного простору. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5971> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-34>.
14. Лисюк Т.В. Екскурсологія у цифрову епоху: методологічні підходи та практичні інновації. *Економіка та суспільство*. 2025. № 75. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6117/6059> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-27>.
15. Лисюк Т.В. Екскурсійна діяльність як засіб популяризації мультикультурної історичної спадщини Волині. *Економіка та суспільство*. 2025. № 76. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6269> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-53>

Додаткова

1. Імена Луцька: сторінка у соціальній мережі Фейсбук. URL:

<https://www.facebook.com/ImenaLutska/>.

2. Захарчук О.С., Лисюк Т.В. Туристично-екскурсійна діяльність як перспективний напрям популяризації мультикультурної історичної спадщини регіону. *Індустрія туризму і сфера гостинності в Україні та світі: сучасний стан, проблеми й перспективи розвитку* : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 16 травня 2024 р.) / відпов. ред. Л.В. Ільїн. Луцьк : ФОП Мажула Ю.М., 2024. С. 19-23.
3. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Демчук О.А. Екскурсійна діяльність у Волинській області в умовах пандемії. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Економіка: Науковий журнал. Вип.7. Херсон : Видавничий дім «Гельвестика», 2021. С.73-81. DOI: <http://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.7.9>.
4. Лисюк Т.В., Терещук О.С., Білецький Ю.В. Організація туристичних подорожей на ринку туристичної індустрії в умовах COVID-пандемії. *Економіка та суспільство*. 2021. № 28. URL: <http://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-27>.
5. Лисюк Т.В. Екскурсійна діяльність на Волині. *Сучасні трансформації сервісної економіки: туризм, рекреація та комерційні послуги*: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мукачєво, 29-30 вересня 2022 р.) – Мукачєво: МДУ, 2022. С 13-15.
6. Лисюк Т.В., Ройко Л.Л., Білецький Ю.В. Інноваційні інформаційно-комунікативні технології у сфері туризму. *Економіка та суспільство*. 2022. №43. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-26>
7. Лисюк Т.В. Цифрова трансформація в індустрії туризму. *XII Міжнародна науково-практична конференція математика. Інформаційні технології. Освіта*. (Луцьк-Світязь, 2 – 4 червня 2023 р.) Луцьк: ВНУ, 2023. С. 110-112.
8. Лисюк Т.В., Ройко Л.Л., Горяєва А.І. Інноваційні інформаційні процеси у розвитку туристичного сектору України. *Економіка та суспільство*. 2024. No 59. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-60>
9. Лисюк Т.В. Інноваційні екскурсійно-музейні послуги на туристичному ринку України. *Світ наукових досліджень. Випуск 28*: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Опольє, Польща, 21-22 березня 2024 р.) / за ред. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль: ФОП Шпак В.Б. 2024. 191 с.
10. Семенюк О.Ю., Лисюк Т.В. Цифрові технології як каталізатор інновацій у туризмі: від маркетингу до управління досвідом клієнтів. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів* : матер. ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 08–09 листопада 2024 р.) / за ред. Ю. М. Барського, В. Й.Лажніка. Луцьк : ФОП Мажула Ю.М., 2024. С.208-212.
11. Лисюк Т. В. Цифрові технології у сфері туризму: сучасні рішення та майбутні тренди. *Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності: глобальні виклики* : матер. Міжнар. науково-практ. конф., (15 квітня 2025 року м. Харків) / Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова. Харків, 2025. С. 296-299.
12. Микола Головань та його химери: історія легенди Луцька. URL: <https://lutsk.rayon.in.ua/topics/384270-mikola-golovan-ta-iogo-himeri-istoriialegendilutska> (дата звернення: 20.07.2025).
13. Паньків Н., Гуменяк В. Діджиталізація туристичних маршрутів в Україні: сучасний стан та тенденції розвитку. *Development Service Industry Managemen*. 2024. No 1. С. 253–267. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5\(37\)7](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5(37)7).
14. Писарева І., Яловнича К. Сталий розвиток туризму в цифрову епоху: розвиток смартдестинацій. *Економіка та суспільство*. 2024. No 69. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-104>.

Інтернет-ресурси

1. Галузеві стандарти. **Перелік національних стандартів сфери туризму**. [Електронний

- ресурс]. URL: <https://surl.li/gummtq> (дата звернення: 20.06.2025).
2. Громадська спілка «Всеукраїнська асоціація гідів». Офіційний сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://uaguides.com/> (дата звернення: 20.06.2025).
  3. Державне агентство розвитку туризму України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://surl.li/pqevpo> (дата звернення: 20.06.2025).
  4. ДСТУ 28681.1-95 Туристсько-екскурсійне обслуговування. Проектування туристських послуг. [Електронний ресурс]. – URL: <https://surl.li/zzerwc> (дата звернення: 20.06.2025).
  5. ДСТУ 28681.3-95 Туристично-екскурсійне обслуговування. Вимоги щодо забезпечення безпеки туристів і екскурсантів. [Електронний ресурс]. – URL: <https://surl.li/ozhbws> (дата звернення: 20.06.2025).
  6. ДСТУ EN 15565:2016 «Туристичні послуги. Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів» (EN 15565:2008, IDT). [Електронний ресурс]. URL: <https://surl.li/pqevpo> (дата звернення: 20.06.2025).
  7. Громадська спілка «Всеукраїнська асоціація гідів». [Електронний ресурс]. URL: <https://uaguides.com/> (дата звернення: 20.06.2025).
  8. Закон України «Про туризм» від 15.01.2015 № 124–VIII. URL: [Електронний ресурс]. URL: <https://surli.cc/zxlmwk>. (дата звернення: 20.06.2025).
  9. Про охорону культурної спадщини [Електронний ресурс] : Законом України // Верховна Рада України. – Чинний. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> (дата звернення: 20.06.2025).
  10. Природно-заповідний фонд України. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.pzf.in.ua/index.php/lmm-look> (дата звернення: 20.06.2025).
  11. Сторінка курсу «Екскурсознавство і музеєзнавство» на платформі Moodle Волинського національного університету імені Лесі Українки [Електронний ресурс]. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/> (дата звернення: 20.06.2025).
  12. Туристичні гіді. Навчальний курс Академії НТОУ. [Електронний ресурс]. URL: <https://academy.nto.ua/tourismguides.html> (дата звернення: 20.06.25).